

prima instanță: Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău - St. Iorgov
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău -D. Manole, Gr. Dașchevici și A. Bostan

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Tamara Chișca-Doneva, Mariana Pitic

Ion Druță și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată împotriva societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2016, prin care s-a admis apelul declarat de avocatul Topală Igor în interesele societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center”, s-a casat hotărârea Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție

c o n s t a ț ă :

La 17 februarie 2015 firma „Almigor” societate cu răspundere limitată a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată firma „Almigor” societate cu răspundere limitată a indicat că în baza raporturilor de vânzare-cumpărare a livrat pârâtului marfă, fapt ce se confirmă prin facturile fiscale semnate și ștampilate de ambele părți: nr. SX4753741 în sumă de 31 469 lei, nr. SX2386479 în sumă de 48 165 lei, nr. SX2386747 în sumă de 22 071 lei, nr. SX6951114 în sumă de 38 534 lei, nr. SX6946574 în sumă de 30 695 lei, în total suma de 170 934 lei.

A mai indicat că contrar angajamentelor contractuale asumate și în pofida termenelor de plată convenite, pârâtul nu a executat rambursarea datoriei.

La 10 ianuarie 2014 și 15 ianuarie 2015 a expediat pârâtului somație pe adresa juridică indicată în Registrul de stat al persoanelor juridice, însă nu a primit nici un răspuns.

Concretizează că datoria neachitată a pârâtului este în mărime de 162 506,10 lei, iar pentru neachitarea la timp urmează să achite și dobânda de întârziere.

Firma „Almigor” societate cu răspundere limitată cere încasarea din contul societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” a datoriei în mărime de 162 506,10 lei, dobânzii de întârziere și a taxei de stat în mărime de 4 875,18 lei (f.d. 4-7).

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2016 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată.

S-a încasat de la societatea cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” în beneficiul firmei „Almigor” societate cu răspundere limitată suma de 162 506,10 lei cu titlu de datorie și suma de 4 875,18 lei cu titlu de taxă de stat, în total suma de 167 381,28 lei (f.d. 40, 44-45).

La 04 martie 2016 avocatul Topală Igor, împuternicit prin mandatul din 15 iunie 2015 cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 25), a declarat în interesele societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2016, iar la 28 iunie 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 47, 59-64).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 01 noiembrie 2016 a admis apelul declarat de avocatul Topală Igor în interesele societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center”, a casat hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 19 februarie 2016 și a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii (f.d. 125-132).

La 25 mai 2017 societatea cu răspundere limitată „Almigor” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs societatea cu răspundere limitată „Almigor” a indicat că reprezentantul societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” nu a solicitat la examinarea pricinii în prima instanță respingerea acțiunii în temeiul expirării termenului de prescripție.

Instanța de apel eronat a concluzionat că la data întocmirii facturilor fiscale de livrare a mărfii s-a născut dreptul la acțiune, în condițiile în care actele cauzei atestă că părțile nu au stabilit nici un termen de executare a obligației de plată a mărfii.

În lipsa unui contract sau acord, este imposibilă stabilirea datei executării obligației, dreptul la acțiune urmând a se naște în urma unei somații de plată.

La 19 noiembrie 2014 și 17 ianuarie 2015 a expediat pârâtului somații, prin care a solicitat achitarea datoriei, fapt ce denotă că a dobândit dreptul la acțiune la 01 decembrie 2014 și acțiunea depusă la 17 februarie 2015 este depusă în interiorul termenului de declarare.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 30 iunie 2017 societatea cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de societatea cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii la rejudecare în ordine de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 01 noiembrie 2016 (f.d. 133), însă ținând cont că la materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea de recurent a copiei deciziei instanței de apel, recursul declarat de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată la 25 mai 2017 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că firma „Almigor” societate cu răspundere limitată își întemeiază pretențiile față de societatea cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” cu privire la încasarea datoriei în mărime de 162 506,10 lei pe facturile fiscale semnate și ștampilate de ambele părți: nr. SX4753741 din 11 iunie 2008 în sumă de 31 469 lei, nr. SX2386479 din 01 aprilie 2008 în sumă de 48 165 lei, nr. SX2386747 din 22 aprilie 2008 în sumă de 22 071 lei, nr. SX6951114 din 31 octombrie 2008 în sumă de 38 534 lei, nr. SX6946574 din 24 noiembrie 2008 în sumă de 30 695 lei, în total suma de 170 934 lei (f.d. 8-12).

Actele pricinii mai atestă că prin actul de verificare a decontărilor reciproce din 14 februarie 2015 întocmit unilateral de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată se confirmă datoria societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” în mărime de 162 506,10 lei (f.d. 13-14).

În vederea restituirii datoriei pretinse firma „Almigor” societate cu răspundere limitată a înaintat societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” la 10 noiembrie 2014 și 15 ianuarie 2015 somații prin care a solicitat rambursarea datoriei în mărime de 162 506 lei (f.d. 15-16, 18-19), somațiile fiind recepționate de destinatar la 24 noiembrie 2016 și 20 ianuarie 2015 (f.d. 17, 20).

În lipsa unui răspuns la reclamațiile înaintate, firma „Almigor” societate cu răspundere limitată a depus prezenta cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat încasarea de la societatea cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” a datoriei în mărime de 162 506 lei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Prima instanța judecând pricina a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, dispunând încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a datoriei pretinse.

Fiind investită cu judecarea apelului, instanța de apel a constatat tardivitatea acțiunii înaintate și a dispus respingerea acesteia ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a examinat pricina cu aplicarea eronată a normelor de drept material și eronat a ajuns la concluzia tardivității cererii de chemare în judecată.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Norma de drept citată reglementează în mod expres durata termenului de prescripție pentru restabilirea unui drept încălcat, în interiorul căruia persoana interesată poate solicita instanței de judecată satisfacerea pretențiilor sale.

Firma „Almigor” societate cu răspundere limitată își întemeiază pretențiile pe facturile fiscale emise la 11 iunie 2008, 01 aprilie 2008, 22 aprilie 2008, 31 octombrie 2008 și 24 noiembrie 2008.

Colegiul judiciar observă că în facturile fiscale în baza căreia se solicită încasarea datoriei nu este indicat termenul în care urmează a fi achitat prețul pentru marfă, iar părțile implicate în litigiu au confirmat că la momentul emiterii facturilor fiscale nu exista un contract valabil, care ar fi reglementat relațiile contractuale dintre părțile litigante.

Reprezentantul firmei „Almigor” societate cu răspundere limitată Grossu Octavian în ședința de judecată a instanței de apel din 01 noiembrie 2016 a comunicat despre încheierea unui contract în anul 2003, care expirase, însă luând în considerare conduita părților și relațiile create nu s-a încheiat un nou contract (f.d. 122-124).

Așadar, părțile nu au indicat pe parcursul examinării pricinii despre un termen convenit pentru achitarea facturilor.

Conform art. 575 alin. (1) Codul civil, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Din sensul acestei prevederi legale rezultă că dacă termenul de executare nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, atunci obligația de plată a prețului este susceptibilă de executare imediată. La rândul său, creditorul este îndreptățit de a cere executarea obligației în orice moment de la data nașterii raportului juridic obligațional, iar debitorul este obligat de a o executa în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

Creditorul firma „Almigor” societate cu răspundere limitată a înaintat pretenție societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” cu privire la încasarea datoriei pretinse la 10 noiembrie 2014, somația fiind recepționată la 24 noiembrie 2014 (f.d. 15-16, 17).

Colegiul judiciar consideră că curgerea termenului de prescripție pentru firma „Almigor” societate cu răspundere limitată pentru adresarea în judecată urmează a fi calculată de la data înaintării somației.

Or, la materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma că firma „Almigor” societate cu răspundere limitată s-a adresat anterior societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” în vederea rambursării datoriei formate.

Sub acest aspect urmează a fi menționat faptul că concluzia instanței de apel cu privire la faptul că termenul de prescripție a început a curge de la data când firma „Almigor” societate cu răspundere limitată a întocmit și eliberat facturile fiscale, este eronată, deoarece data emiterii și semnării facturilor fiscale constituie momentul livrării mărfurilor, iar în lipsa unui contract care ar stipula expres data când devine scadentă obligația de plată pentru mărfurile livrate, intervine situația reglementată de art. 575 alin. (1) Codul civil.

Conform art. 272 alin. (1), (3) Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. În raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care executarea poate fi cerută oricând, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când debitorul trebuie să execute obligația.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că dacă termenul executării obligației nu este indicat sau este condiționat de momentul cererii creditorului, atunci debitorul este obligat din momentul înaintării cererii de către creditor să-l execute în orice moment, iar în astfel de situații curgerea termenului de prescripție începe din ziua următoare după depunerea cererii de către creditor.

În aceste circumstanțe se atestă că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material cu privire la momentul curgerii termenului de prescripție pentru adresare cu cerere de chemare în judecată și luând în considerare că cauza a fost examinată în ordine de apel doar prin aspectul tardivității acțiunii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a trimite pricina la rejudecare în vederea examinării fondului pricinii.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevedere care în opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție urmează a fi aplicată în speța dată, or, instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta erorile judiciare ale instanței de apel.

Astfel, din considerentele că cele menționate supra incontestabil indică la examinarea superficială, unilaterală a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a menționa că la rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele cauzei, probele administrate și reexaminând cauză să adopte o decizie legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de firma „Almigor” societate cu răspundere limitată împotriva societății cu răspundere limitată „Moldavian Auto Center” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată și se restituie la rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Ion Druță

Luiza Gafton